Нарықтық
экономика
IKAZ.KZ - ашық мәліметтер порталы

ЖОСПАРЫ:

I.Кіріспе

1.Нарық және нарықтық экономика дегеніміз не?

II.Негізгі бөлім

2.Нарықтық экономиканың артықшылығы мен кемшілігі?

3.Нарық экономикасының элементтері

4.Қазақстан Республикасының нарықтық экономикаға өтуі

III.Қорытынды

5.Қазақстан-2030

Экономика деген не?

Экономика – бұл үй шаруашылығын басқару өнері дегенді білдіретін көне грек сөзі, өте қарапайым түрде айтатын болсақ, экономика дегеніміз - өзіміздің тұрмысымыз, яғни экономика - материалдық игіліктерді өндіру, айырбастау, бөлу және тұтыну үрдісі кезінде адамдар арасында пайда болатын өндірістік қатынастар.

экономика

- Тұтас халық шаруашылығы
- өндіріс
- Қаражат – ақша айналысы

MyShared

Нарықтық экономика

- Нарық — тауар өндірісі мен айналымы заңдары бойынша ұйымдастырылатын айырбасты сипаттайтын тауар қатынастарының жиынтығын білдіреді. Басқаша айтқанда, нарық — нақты тауар сатушылар мен оны сатып алушылардың басын қосатын кез келген институт немесе механизм.

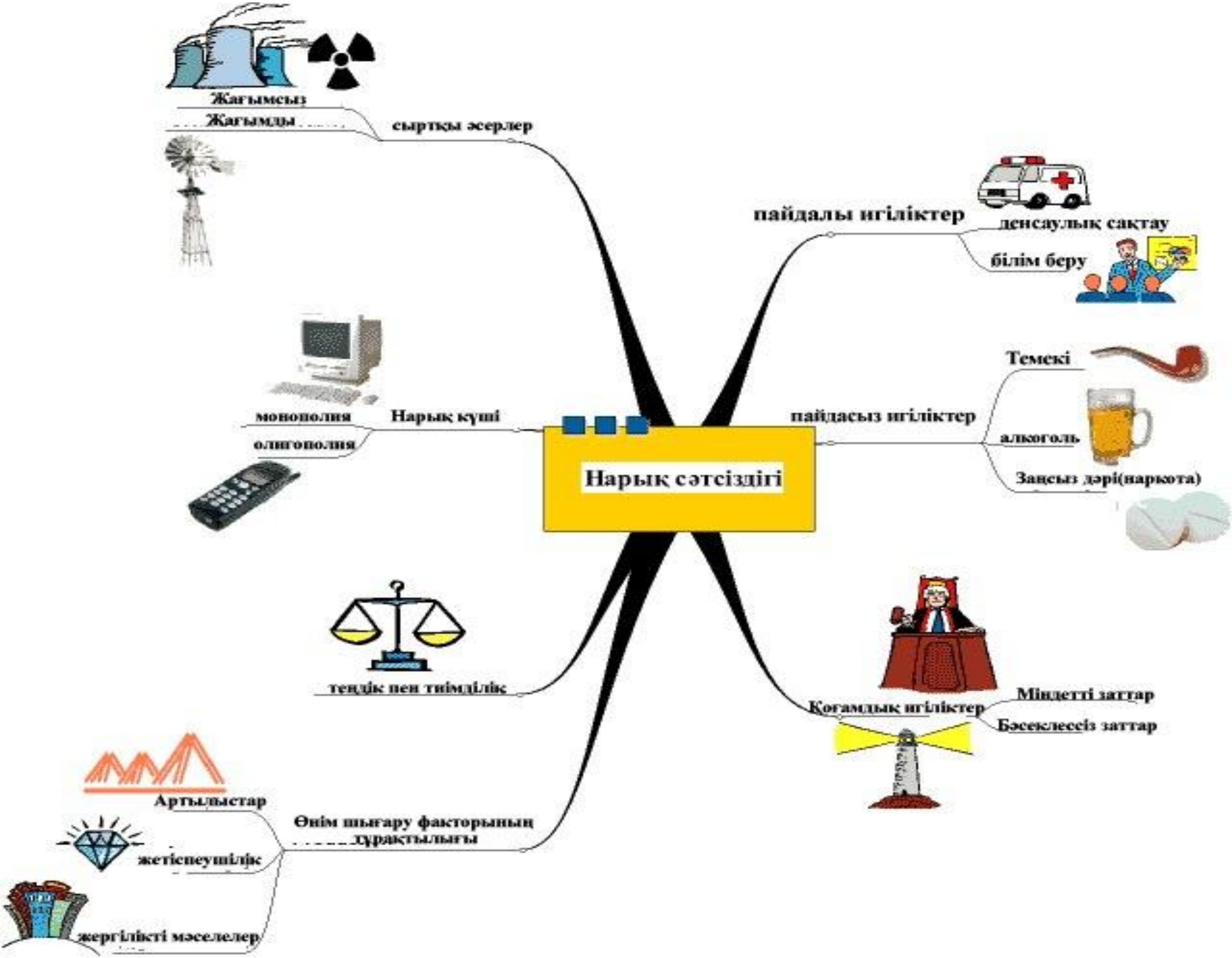

Нарық сәтсіздігі
сыртқы әсерлер
Жағымсыз
Жағымды
Нарық күші
монополия
олигополия
теңдік пен тиімділік
Өнім шығару факторының тұрақтылығы
Артылыстар
жетіспеушілік
жергілікті мәселелер
пайдалы игіліктер
денсаулық сақтау
білім беру
пайдасыз игіліктер
Темекі
алкоголь
Заңсыз дәрі(наркота)
Қоғамдық игіліктер
Міндетті заттар
Бәсеклессіз заттар

- **Нарықтық экономика**, рыноктық экономика, базарлы экономика – еркін кәсіпкерлік, өндіріс құрал-жабдығына меншік нысандарының көптігі, нарықтық баға белгілеу, шаруашылық жүргізуші субъектілер арасындағы шарттық қатынастар, мемлекеттің шаруашылық қызметке шектеулі түрде араласуы қағидаттарына негізделген экономика, яғни тауарлар мен қызметтерді өндіру, бөлу, оны бағдарламалау және реттеу саласы нарықта біріктірілетін экономика.

НАРЫҚТЫҚ ЭКОНОМИКА АРТЫҚШЫЛЫҒЫ

- Бұл жүйенің артықшылығы жұмыссыздықты толық жоюдың, ал жалақыға жұмсалатын шығынды қоса жаппай бақылау арқылы табысты (пайданы) да қалағандай бөлуді іске асырудың мүмкін екендігінде. Екі үлгінің де – жоспарлы үлгінің де, нарықтық үлгінің де – елеулі кемшіліктері бар. Егер нарықтық экономиканы реттеудің түрлі нысандарын енгізуіне тура келетін болса, онда жоспарлы экономиканың нарықтық тетіктерді енгізу жолымен жоспарлауды "жұмсартуына" тура келеді.

Нарықтық экономика кемшіліктері

- Халық шаруашылығының үлкен капитал қажет етуші салаларының қажеттіліктеріне баяу жауап береді.
- Коммерциялық емес салаларды аз өолдайды. Дағдарыстың алдын ала алмайды, жұмыссыздық пен инфляция тудырады.
- Әлеуметтік теңсіздік үлкен
- Теріс сыртқы әсерлерді ескермейді
- Бақылаушы күш бәсекелестік, уақыт келе әлсірейді.

Нарық экономикасың элементтері

1.Өндірушілер мен тұтынушылар
2.Меншік
3.Баға
4.Сұраныс пен ұсыныс
5.Бәсеке

НАРЫҚ

MyShared

Республикалық меншік
Жергілікті (муниципалдық) меншік
Аралас меншік
Индивидуалдық жеке меншік
Республика меншігіндегі мемлекеттік (қазыналық) кәсіпорындар
Мүліктерді жеке сатып алатын мемлекеттік ареналық кәсіпорындар
Индивидуалдық-жеке кәсіпорындар
Акционерлік қоғамдар
Жауапкерлігі шектелген қоғамдар
Еркін бірлестіктер
ХОЛДИНГТІК БІРЛЕСТІКТЕР (ҚАРЖЫ-ӨНЕРКӘСІПТІК ТОПТАР)

Нарықтық механизм элементтері

БАҒА — тауар мен көрсетілетін қызмет бірлігі үшін төленетін немесе алынатын ақша (не өзге тауар мен қызмет) мөлшері.

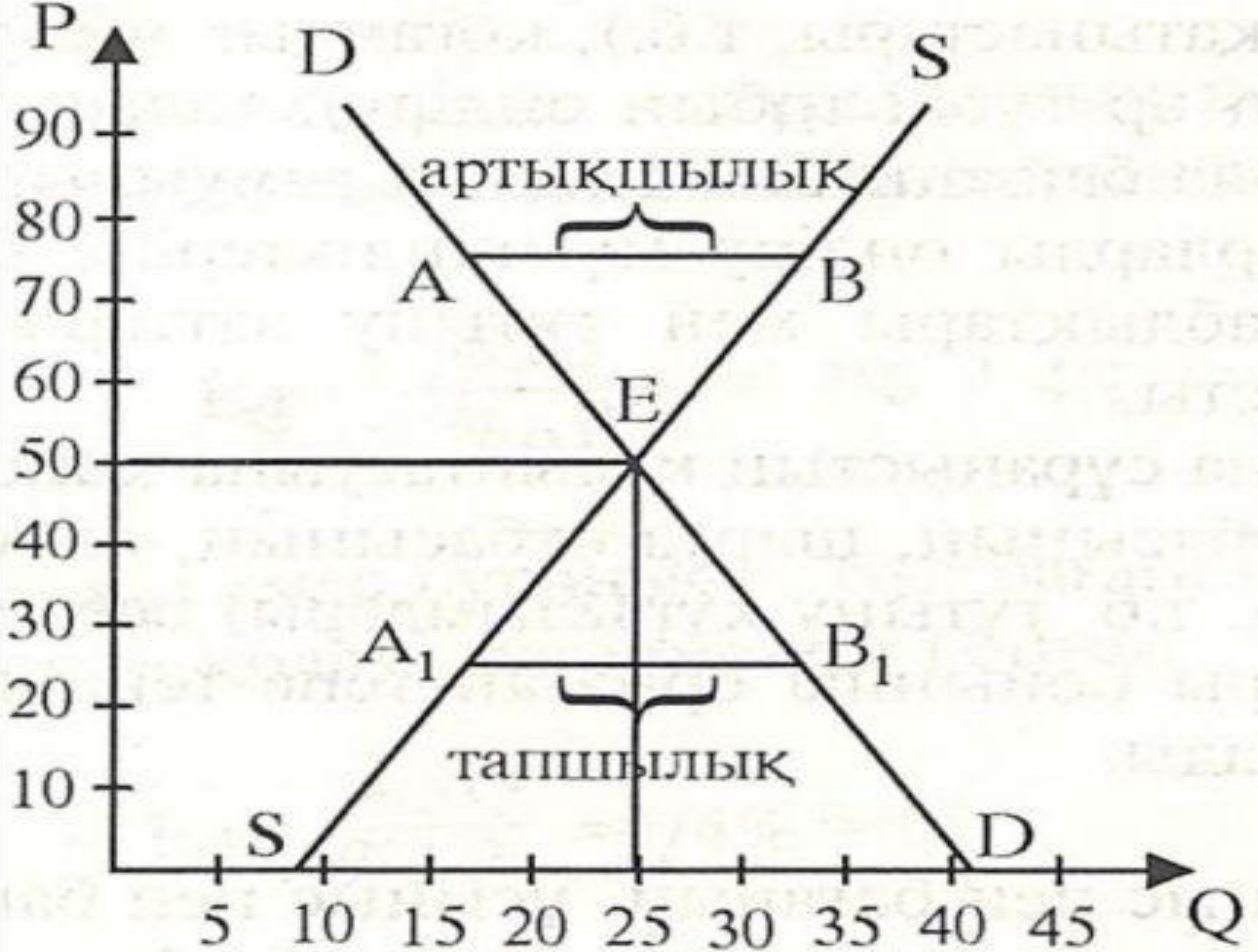
P
D
S
90
80
70
60
50
40
30
20
10
артықшылық
A
B
E
A_1
B_1
тапшылық
S
D
5
10
15
20
25
30
35
40
45
Q

Бәсекеге қабілеттілік

Қазақстан Республикасының нарықтық экономикаға көшуі

Қазақстан Республикасындағы нарықтық қатынастардың дамуының негізгі кезеңдері

Кезеңдері

1991-1992

1993-1995

1996-1998

- Қазақстанның өтпелі экономикасының дүниежүзілік нарықтық экономикаға тең құқылы жағдайда кіруі өркениетті және әлеум. тұрғыдан бағдарланған нарықтық құрылымды қалыптастыру жөнінен ұзақ та жүйелі жұмыс жүргізуді қажет етеді.

IKAZ.KZ - ашық мәліметтер порталы

Шет мемлекеттермен байланыс

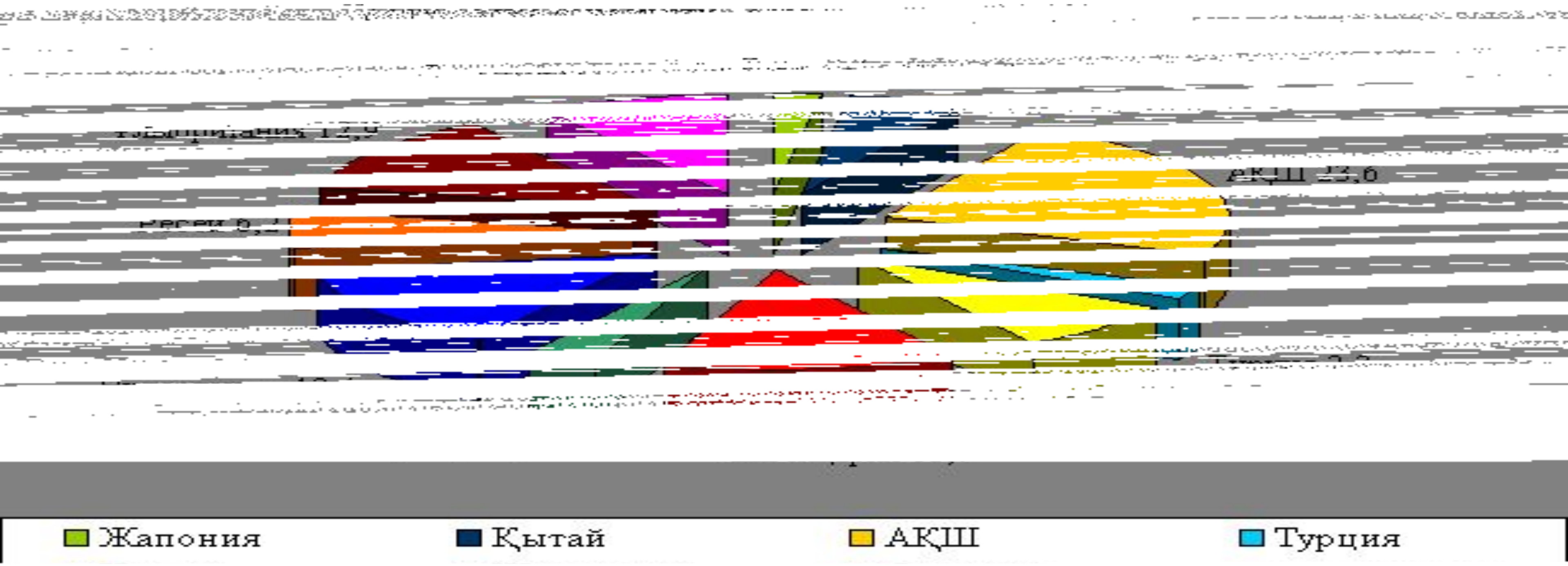
Жапония
Қытай
АҚШ
Турция

Қазақстан 2030

- “Қазақстан — 2030” бағдарламасын жүзеге асыру барысында тәуелсіз еліміздің басты табыстары мен жетістіктері — мемлекет- тің қауіпсіздігін нығайту және экономикалық өрлеу болды. Бұл барлық қазақстандықтардың өсіп-өркендеуіне, әл-ауқатының артуына кең өріс ашты. Қазір біздің республикада нарықтық экономиканың іргесі қаланып қана қойған жоқ, сонымен қатар барлық қазақстандықтардың игілігі үшін ішкі ресурстары мол әлеуметтік-экономикалық дамудың нақты нышандары қалыптасты. Оған дәлел ретінде әлемдегі ең күшті мемлекет — АҚШ-тың Қазақстанға нарықтық экономикасы бар ел мәртебесін беру туралы шешімін ерекше атап көрсеткен жөн. Бұл АҚШ басшылығының, американдық іскер топтар мен сарапшылардың қазақстандық реформалардың жетістіктерін мойындауы болып табылады. Сөйтіп, Қазақстанның ТМД елдері арасында осы мәртебені бірінші болып алуы кездейсоқтық емес. Бұл шешім Қазақстанға қатысты АҚШ және тағы басқа дамыған елдер тарапынан экономикалық шек- теулер мен түзетулерді алып тастаудан өзінің көрінісін тапты. Ол болашақта республиканың нарық қатынасына көшкен ел ретінде Дүниежүзілік сауда ұйымына кіруінің оңтайлы алғы шарты болып табылады. Сонымен, қорыта келгенде, жер жүзіндегі қазіргі 182 елдің 15 мемлекеті нарықтың қарқынды даму жолын игерген, 156 ел — нарықтық даму жолына түскен (соның бірі — Қазақстан), тек 11 ел ғана — нарықтық қатынасқа әлі кірмеген. Әлемдік экономиканың заңдары мен талаптарына сай біз де елімізде нарықтық (кәсіпкерлік) қоғам құрып жатырмыз. Сол себепті де Қазақстан байлығының 80 пайыздан астамы жекешелендірілген, қазірдің өзінде респу- бликамызда 500 мыңға жуық кәсіпкерлік субъектілер құрылған. Онда 2 млн.-нан астам адам жұмысқа тартылған. Кәсіпкерлік — күнкөрісіміздің көзіне айналды. Дамыған елдердегідей “кәсібің — нәсібің” деген ұстаныммен өмір сүруге көштік.